

DISPUT

ETRE

SIMON AR GONTEL GAM
HA
POL AR PRI,
VAR SUJET AR BUTUN.

*DEDIET da g'ement Fri - Butun ,
Fumer ha Fumerezet , Chiqer
ha Chiqerezet a zo e Breiz-Izel.*

E MONTROULEZ ,
En ti LÉDAN, Imprimer - Librer.

DISPUT

STON AND GOLDEN GAM

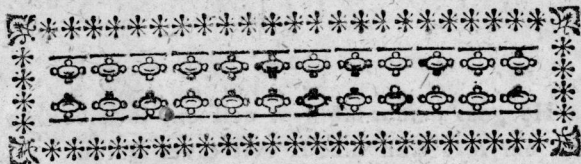
FOR A R P R I

VAR SURET AR BUTON

THE FIRST PART OF THE
HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON

BY SAMUEL JOHNSON

IN TWO VOLUMES: THE FIRST

DISPUT

ETRE

SIMON AR GONTEL GAM HA POL AR PRI ;

VAR SUJET AR BUTUN.

SIMON.

DEIS-MAT dit, *Pol ar Pri*, te ê va mignon qers ;
Eur guel vrud vras a zo ac'hanout er c'hartier.
Clêvet ameus laret gant un den eus va zi,
E voas bet o toug'en peder fals-testeni,
Hac evit recompans eus eur c'hrim qen effroyabl ;
E c'heus bet un onz Butun : te zo eur miserabl.
Ma na g'eres dioal, abars fin ar zizun
Ec'h eruo ganet sur-aalc'h goal-fortun ;
Croug'et e vi, certen, ma na g'eres dioal ;
Doug'en fals-testeni a zo ur vicher fall.

P O L.

Ha goas ameus-me grêt evit eu loubardun
 En em roas d'an diaoul evit cavet Butun,
 Hac a voe en ifern enpad mis guengolo
 O visqa an diaoulou hac o torcha o boutou?

S I M O N.

Onnes zo ur fablen ha ne dê qet guirion:
 N'en em ro den d'an diaoul eus a greis e galon,
 D'an drouc-speret infam evit cavet netra;
 Ober goab a fel dit, mes dit ê ar goassa.

P O L.

Ro peoc'h, mab-cagn diot. Ma ves-te butuner,
 Herio ema ar yaou ha varc'hoas ar guener,
 Ma vanqfe dit Butun, varben varc'hoas da nôs,
 Te a guitafe crenn da lôd er barados.

S I M O N.

Va choqi bras a res, den excumunug'et.
 Pa ven goassa Butuner a voe biscoas er bed,
 Ne garfen qet sonjal er pez a leveres:
 Guell ve ganén mervel ha caout mil dienes,
 Ha quitat ar Butun evel un ampoeson,
 Ma ve cos din da bec'hi hep nep guir na rêzon.

P O L.

Ia, te lavar se, pa n'en dout qet sujet
 Na custum da vutunat e nep fêçon ebet.
 Êzet ê dit cozeal, pa na zantes ar boan
 En eus eur Butuner ep na Butun na tân.

S I M O N.

Me a gare gouzout penos na pe fêçon
 Ê deut da g'enta'r Butun er vro hac er c'hanton;
 Rac ul louzaouen ê zo cos da vil bec'het,
 Ha casimant an oll a vutun dre ar bed.

P O L.

Ah! pebes graç a roas Doue d'ar gristenien,
 Pa zigassas ar Butun da zoulaji o anqen!
 Penevert ar Butun calz a golje o sqient:
 Bet so Butunerien hac a zo brêma Sent.

S I M O N.

Gaou a leres en faç, map hena Lucifer;
 Biscoas n'en deus bet Sant a vije Butuner;
 Ne g'ever qet er Scritur nac en histor ebet,
 E ve ur seul Butuner hac a ve sovetet.
 Nan, ne qet possub ve er barados nicun
 Hac en defe biscoas bet qaret ar Butun.

P O L.

Penos, den maleürus ! ha te alfe souten
 Ne voa qet Sant Vaze mestr d'ar valtouterien ;
 Hac a voa en Judée o receo an tribut
 Divar ar guin, ar Butun, bemde digant an dud ?

S I M O N.

Guelet ràn n'ouzout qet an histor-ze erfat.
 Sant Vaze, p'oe galvet, a senchas prest a stat ;
 Rac ma vize chomet bepret da valtoutier,
 E voa bet, ep douetanç, eur prinç da Lucifer.
 Ha c'hoas nè gomzer qet eno eus ar Butun,
 Nemet m'er recevet dre an taillou commun.

P O L.

Ne qet ret mont qeit-se da glasq an historiou,
 Evit goût piou a voa e digassas er vro.

Frances-daou a hano, Roue demeus a Franç,
 Hanvas da gannadur Nicot, den a brudanç,
 Evit lez Bastien, Roue ar Portugal,
 Pini evit presant a ro deàn ractal
 Butun scaferlati, anduill, cigalennou,
 Butun poultr ha rapet, treujou, carotennou.
 Nicot d'e Rouanez a roas ur brizen,
 Ma comanças Mari strefia dre an daou ben.

Ne devoa tam yec'het aboe pel bras a voa;
 Ha ne rê eus netra an distera tam joa;
 Bea voa attaqet gant an drouc-daoulagad.
 Goude bea implijet meur a vedecin mat;
 Oll e lavarent dei e colje e guelet;
 Mes Doue a zigassas ar Butun benig'et;
 Evit e zoulaji hac e laqat pare,
 Ha calz istri-viti zo bet yac'h goude-se.

S I M O N.

Guir ê, pep seurt louzou so crouet gant Doue;
 Hac hini ar Butun e deus eur vertuz crên;
 En ur remet benac e c'halfe servicha;
 Hac avisiou e c'heller certen e implija,
 Ha pa ve - hi laqet da ober ongantchou,
 Ê mat ous ascorn toret hac ous ar gouliou.

P O L.

Ar Rouanes a Franç ne voa qet gouliet;
 Ne devoa bles ebet nac ive ascorn toret;
 Ne zante poan ebet nemet drouc-daoulagad,
 Ar Butun e yac'has hac e laqas erfat.
 Davantach, e zê mad eus a bep seurt clénvet:
 'Chasseal' ra ar c'hatar ha scànvat ar speret,
 Hac ous ar velconi e soulaj ive'n den
 En defe ur boan benac, ur spont, pe un anqen.

S I M O N.

Va choqi bras a res , den excumuniget,
 Larat e teu ar Butun da scànvat ar speret ;
 Er c'hontrol ê : troublet ve dre nerz ar Butun ,
 Mellet ha barbouillet evel glo ha curun.

P O L.

Brassoc'h gaou a leres , Doue d'am pardon ;
 N'eus qet a dud santel na savant bars er vro
 Na implijont Butun pe en qorn pe en fri.
 Eus a oll dud ar bed , a bemp e vutun tri ;
 Ha c'hoas e laràn gaou ouспен eus an anter ,
 Rac ma ve grêt eur rol partout dre ar c'hartier ,
 Ar véleyen da g'enta a vutun oll cazi ,
 Ma ne laqont en corn e laqont en o fri ,
 Hac a zo tud satel savet en doctrin vat :
 Ma vize-ta eur pec'het , e teujent d'er c'huitat.

S I M O N.

Ar véleyen a fazi qercouls hac ar re all ;
 Ne laràn qet vit se certen ez int tud fall ,
 Rac ar - rese so tud fur , habil ha moderet
 Qercouls gant ar Butun evel gant traou ar bed ,
 Nonpas te na da sort zo evel diaoulou ,
 Nemet ar c'horn a ve bepret en da c'hinou.

Da vreg, da vugale o vervei gant defot.
 Eur vech, evit caout Butun e voerjout da ribot,
 E rojout vit tri goennec, hac hi o coustout deg,
 Tri goef ha tri mouchouer hac un iviz da creg,
 Ar pez a zo coz dei da rei dit mil mallos,
 Ha da c'honit an ifern elêc'h ar barados;
 Ha c'hoas te e maltretas gant troad eur gos rastel,
 En defot na verze he bros hac he mantel.

P O L.

Ia, hi a lar se; mes ennes zo eur gaou,
 Ha brassoc'h evit se a deu eus he g'inaou;
 Rac pa ve en coler, ezê vel eur serpent,
 Hac e lar din mil injur, traou vil hac insolant,

S I M O N.

Comañ dre vea fur, den brao ha moderet,
 Ha quita ar Butun evel un drouc-speret.
 Da vreg zo coant ha fur, hac ur boanieres vat,
 Mes te so eur boureo, eun tirant, un ingrat,
 A deu d'e maltreti pa vanq dit ar Butun,
 Hac e lêzes anei ha da vugale da yun.

P O L.

Penos quitat ar Butun, *Simon an Dibœllet?*
 Guell ve ganén mervel ha bea dibarfoueltret;

Rac o tont da vervel n'em be nemet eur boan ;
 Hac o vea eb Butun n'on qet quit gant unan

S I M O N .

Brémàn e credàn ferm ar pez a meus lennet
 En ur fablen goechal, pa voan gant va dêaved,
 Penos voa ar Butun a voe coz da *Gain*
 Da goea, en disesper ha da ober goal fin ;
 Rac *Cain* voa ar c'henta a labouras an douar,
 N'on qet pe gant un tranch p'otramant gant ur bal,
 P'en devoe labouret ha destumet al louzou,
 Ha laqet gantàn oll ar re fall a verniou,
 Evit dont d'o dêvi eno var an dachen,
 Ha teuler al ludu en creis hac en daou benn,
 Louzaouen ar Butun en em gavas ive
 Etiques al louzou all. *Cain* ne voule doare,
 Qen a zantas ar c'hoez aneàn o têvi,
 Hac antren aneàn ar mog'et en e fri ;
 Ma comanças strevya vel eun den arajet,
 Ha da consideri petra voa ar sujet.
 Qerqent hac en fouille, ma cayas eun tam had
 Ne voa qet c'hoas dêvet, hac en hanvas *TABAC*.
 Calz a dud a sonch dê *Tabac* a so gallec.
 Mes enem drompla reont, rac certen n'en dê qet.
Tabac so eur g'ir hebre a sinifi bossen,
 Pestilanç, droug-ar-c'hi, calz a draou all oupen.

Da viana, *Cain* a voe ganti troublet,
P'antreas en e benn an nerz eus ar mog'et.

Eun nebeut goude se ec'h erruas *Abel*,
Breur uniq da *Gain*, eun den fur ha santel;
A c'houlennas gantàn : --- „ Va breur, petra
„ c'heus grêt,

„ Ma zê da santimant ha da speret troublet? „

„ --- E vin daonet, me *Cain*, tec'h pront
„ dirac va faç,

„ Pe mé a parfoueltro hac a tolo d'am chass. „

Abel voe qen spontet, ma coeas d'an douar;
Cain, evel eur c'hi clânvét gant ar gounnar,
A zaillais var e vreur hag en lazaz timat;
A laqas an douar da ruzia gant ar goad.
Setu qenta massacre voe biscoas aruet,
Divarben ar Butun, louzaouen millig'et.
C'hoas ne voa qet avoalc'h, rac *Cain* goude se,
Pa voe bet tamalet, gourdrouzet gant Doue,
Pa velas pesort muntr ha crim eu devoa grêt;
A goeas en dizesper hag a zo bet daonet.
Oll diaoulou an ifern, pa voe daonet *Cain*,
En em gavas gantàn pa voant en enterin.
Mar e c'hasjont gante var eur mene huel,
Hag e leqjont e goif da zec'ha en avel.
Pa voe neuze sec'het ha crazet a fêcon,

En e gargjont qerqent demeus a bouldr canon ;
 Hac e touez ar pouldr-se e fourjont paqajou
 Demeus an had butun, ebars e oll vemprou.
 Neuze e rejont eun toul ebars en e goste,
 Da zervichout da amors er c'hoif miliget se ;
 Laqat an tan varnean evel var eur c'hanon,
 Ma foueltujont ur bibennat ebarz en peb canton.
 Ha neuze gant eur paqad a Vutun infernal,
 Unan a yas en Spang, un all en Portugal ;
 Unan ebars en Bro Soz, un all en Itali,
 En Allamagn, en Holand, en Suis hac en Turki ;
 Mes al loden vrasa a voe stringet en Franç,
 Surtout en Breis-Izel, d'on daoni en avanç.
 Tolet e voe ive ebars en Normandi,
 Er Chin, en Tartari, er Pologn, er Russi ;
 Enfin, stringet e voe dre bêvar c'horn ar bed ;
 Er feçon se ar Butun a so bet griennet
 Dre an oll brovinçou, dre voyen Belzebut
 Ha *Cain* millig'et, evit peur-goll an dud.
 Ha te, evel *Cain*, a velàn a so prest
 Da goea en desesper ha da c'hoari da rest.

P O L.

Eur bassiantet vras ameus eus da glêvet ;
 Ma sentjen d'am humor me'm boa da barfoueltret ;
 Mes guelet a ràn sclêr n'en dout nemet un asen,

Ha te grêt da studi na ouzout qet ouspen
 Da argumant so fos, n'en dê qet fontet mad,
 Particulieramant var ar g'ir a *Dabac*.

Te lar ezê hebre, me lar dit n'en dê qet :
 Me a ya d'er zouten dre'r pes ameus lennet.

Pa voa goechal ar bed abimet én antier
 Cant an dour an diluch, certen e voa miser ;
Noe a ras un arc'h dre ordrenanç Doue,
 Evit en em gonservi, én hac e vugale.
 Pa voa bet er g'is-se eur pennat var an dour,
 E losqas ur vran du, darn a lavar ur scoul,
 Evit gout hac hy gafje tam douar disolo,
 Pe eur mène benac en un tu var an dro ;
 Ar vran a eure goab a *Noe* ar barvec,
 Hac a chomas da zibri qiq tud ha qiq loenet.
 Mes *Noe* pa velas na deue qet var he g'is,
 A losqas var e lerc'h eun eil goech ur goulm gris,
 Pehini a retornas, ar goulmic vinig'et,
 Hac ur feuillen Butun ganti en creis he bec.
 Neuse en devoe joa ar barvec coz *Noe*,
 Hac én ober ur sarmon eno d'e vugale,
 Var sujet ar Butun, ha rêson en devoa :
 Millig'et vo an den na rai ar memes tra.
 Neuse *Noe* ractal hac en henvel *TABAC*,
 Nonpas en langach hebre, mes en hini siriac ;
 Ha pa ve expliqet en langach Brezonec,

E sinifi qêlou mat, bonheur bras eb abec.

Neuse *Noe* a deuas da laret d'e vugale :

- » O peet soign, emean, deus al lousaouen-se,
 » Rac honnes so'l lousaouen ha ma oufe an oll,
 » A ro cals a brofit, hac ampech ous ar choll.
 » Da g'enta ezeo mat vit en em gonsoli
 » Ous malis ar grag'e, pa veont en furi.
 » Laqit eur c'hornedat, sortiit prontamant
 » Ermes demeus an ti evel rac ur serpent,
 » Ha larit en latin eur g'eric mat benac :
 » *Libera nos, Domine.* Hon delivrit, Otrou mat.
 » *A fulguræ et tempestate.* Ha leverit goude se :
 » Dious ar fouelit hac an tempest, hon dilivrit,
 » va Doué.

- » Ha laqit eur c'hornedat var ho patiantet,
 » Ha souden e sortio ar goler eus ar c'hreg. »

Brema, *Simon*, en eal, ha te oufe contesti
 Na disput ouzin me, daouest dac'h oll studi ?

S I M O N.

Contesti rêfen ouzit, ma vez den rezonabl;
 Mes eun den daonet out, se zo incontestabl.

P O L.

Da fri en traon va c'hein, *Simon ar Gontel-gam.*

S I M O N.

Ha te yêl gant an diaoul, *Pol ar Pri*, den ifan.

P O L.

Mar car rei din Butun, m'en servicho sincer.

S I M O N.

Montavoalc'h ri gantàn eb Butun na diner.

P O L.

Laret a ràn dit c'hoas : nemet em bo Butun,
Ne meus aon rac an ifern, na memes ar gurun.
Butun, Butun atao! ep diner na çantim. . . .

S I M O N.

Adieu, fri capotet, collet c'heus va estim.

F I N.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a title or header.

Second block of faint, illegible text.

Third block of faint, illegible text.

Fourth block of faint, illegible text.

512